

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

28 MARS 2011

Proposition de loi modifiant l'article 1408 du Code judiciaire en ce qui concerne les biens insaisissables

(Déposée par M. Bert Anciaux)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi vise à adapter la liste des biens protégés contre la saisie. Elle adapte tout d'abord l'énumération obsolète aux besoins modernes. D'autre part, elle vise à protéger désormais également les biens ayant une valeur sentimentale. Enfin, elle prolonge le délai imparti pour faire opposition en matière de biens insaisissables, de telle sorte que le saisi ait davantage le temps de s'informer.

L'article 1408 du Code judiciaire contient une liste des biens qui ne peuvent être saisis. L'objectif de cette liste est de parvenir à un équilibre entre, d'une part, la nécessité pour les créanciers d'obtenir le remboursement des dettes qui leur sont dues, et, d'autre part, le souci d'encore garantir au saisi une existence conforme à la dignité humaine.

La lecture de cette disposition nous apprend toutefois que celle-ci n'est plus tout à fait adaptée à notre époque. Alors que, d'une part, la liste mentionne certains biens tels qu'**'une vache, ou douze brebis ou chèvres ...'**, elle ne contient pas, d'autre part, une série de biens qui, dans notre société moderne, sont pourtant considérés comme pratiquement indispensables. À cet égard, nous songeons en premier lieu à divers moyens de communication qui font aujourd'hui partie de notre vie courante. Il s'impose dès lors d'adapter la liste de l'article 1408 du Code judiciaire. Par ailleurs, il convient également d'assouplir le délai pour les contestations relatives aux biens insaisissables. C'est pourquoi l'auteur propose les modifications suivantes :

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2010-2011

28 MAART 2011

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de niet voor beslag vatbare goederen

(Ingediend door de heer Bert Anciaux)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel beoogt een aanpassing van de lijst van tegen beslag beschermde goederen. Eerst en vooral wordt de verouderde opsomming aangepast aan de moderne noden. Anderzijds worden voortaan ook goederen met emotionele waarde beschermd. Ten slotte wordt ook de termijn verlengd om verzet te doen met betrekking tot de onbeslagbare goederen, zodat de beslagene meer tijd heeft om zich ter zake te informeren.

Artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek bevat een lijst van goederen die niet in beslag kunnen worden genomen. De bedoeling van die lijst is te komen tot een evenwicht tussen enerzijds de noodzaak voor de schuldeisers om betaling van hun schulden te verkrijgen en anderzijds de wens om de beslagene nog een zeker menswaardig bestaan te garanderen.

Lectuur van deze bepaling leert ons echter dat deze niet geheel is aangepast aan het huidige tijdperk. Enerzijds vermeldt de lijst wel zaken zoals «**eine koe, of twaalf schapen of geiten ...**», maar anderzijds ontbreken verschillende goederen die in onze huidige samenleving vrijwel als onmisbaar worden beschouwd. Wij denken hierbij in de eerste plaats aan diverse communicatiemiddelen die vandaag sterk ingeburgerd zijn. Een aanpassing van de lijst van artikel 1408 dringt zich dus op. Verder dient ook de termijn voor betwistingen in verband met de onbeslagbare goederen te worden versoepeld. Om die reden stellen wij volgende wijzigingen voor :

1) Adaptation de la liste des biens protégés contre la saisie

1° L'énumération actuelle des biens protégés contre la saisie mentionne notamment le fer à repasser, mais pas la planche à repasser. Il ne paraît pas logique que le premier soit protégé contre la saisie, et pas la seconde. C'est pourquoi l'auteur propose de corriger le texte sur ce point, en faisant également figurer la planche à repasser dans la liste des biens insaisissables.

2° La liste actuelle des biens insaisissables n'est pas adaptée à la société de la communication. Or, pour les personnes en proie à des difficultés financières, les moyens de communication modernes constituent souvent la principale voire l'unique forme de contact avec le monde extérieur. Nombreux sont ceux, par exemple, qui communiquent par courrier électronique avec des organisations d'aide, une méthode de communication qui facilite d'ailleurs grandement l'assistance. Aussi l'auteur propose-t-il d'ajouter à la liste des biens insaisissables un poste de radio, un téléviseur, un téléphone, un ordinateur, une imprimante et tout le matériel nécessaire pour assurer une connexion Internet.

3° Il est également proposé de protéger contre la saisie les choses qui ont une valeur sentimentale. Pensons par exemple aux objets (des bijoux, par exemple) hérités ou reçus de membres de la famille ou d'autres personnes avec lesquelles le saisi a un lien particulier. Le produit éventuel de la vente de ces biens ne représente bien souvent que très peu de chose par rapport à la perte ressentie par le saisi. C'est la raison pour laquelle la présente proposition vise à faire en sorte que l'huissier de justice ne puisse plus saisir de tels biens. Toutefois, leur valeur totale doit être limitée. L'auteur propose de fixer le montant limite à 400 euros.

2) Prolongation du délai d'opposition en matière de biens insaisissables

En cas de contestation sur l'application de la réglementation concernant les biens insaisissables visée à l'article 1408 du Code judiciaire, il existe une procédure simplifiée. Le juge des saisies tranche, dans ce cas, sur la base du procès-verbal de saisie actant les observations formulées par le saisi. Celui-ci doit formuler ses observations à l'huissier de justice, à peine de déchéance, soit au moment de la saisie, soit dans les cinq jours de la signification du premier acte de saisie. Ce dernier délai est très court, surtout si l'on considère que, bien souvent, le saisi n'est pas (totalement) au fait de la réglementation en matière de biens saisissables (l'exploit de saisie mentionné par exemple les règles de procédure prévues à l'article 1408, § 3, mais pas la liste des biens insaisissables

1) Aanpassing van de lijst van tegen beslag beschermde goederen

1° In de huidige opsomming van goederen die tegen beslag zijn beschermd wordt melding gemaakt van het strijkijzer, maar niet van een strijkplank. Het lijkt ons niet logisch dat het ene niet en het andere wel in beslag kan worden genomen. Daarom wordt voorgesteld de tekst op dit punt te corrigeren en ook de strijkplank te vermelden onder de goederen die niet voor beslag vatbaar zijn.

2° De huidige lijst van onbeslagbare goederen is niet aangepast aan de communicatiemaatschappij. Voor mensen die zich in financiële moeilijkheden bevinden zijn de moderne communicatiemiddelen nochtans vaak de bijzonderste of zelfs enige vorm van contact met de buitenwereld. Talrijk zijn bijvoorbeeld de mensen die per e-mail communiceren met hulpverlenende organisaties. Die werkwijze vergemakkelijkt overigens in belangrijke mate de hulpverlening. Wij stellen dan ook voor dat de lijst van onbeslagbare goederen wordt uitgebreid met een radiotoestel, een televisietoestel, een telefoon, een computer, een printer en alle benodigheden voor internetverbinding.

3° Wij stellen tevens voor dat ook zaken met een emotionele waarde tegen beslag worden beschermd. Hierbij denken wij onder meer aan voorwerpen (bijvoorbeeld juwelen) die geërfd of gekregen werden van familieleden of andere personen waarmee de beslagene een bijzondere band heeft. De eventuele opbrengst van de verkoop van zulke zaken staat veelal niet in verhouding met het verlies dat de beslagene ervaart. Om die reden wordt aan de gerechtsdeurwaarder gevraagd dergelijke zaken niet in beslag te nemen. De totale waarde van deze zaken moet echter worden beperkt. Wij stellen voor dat deze niet hoger mag zijn dan 400 euro.

2) Verlenging van de termijn om verzet te doen met betrekking tot de onbeslagbare goederen

Voor betwistingen in verband met de toepassing van de regeling inzake onbeslagbare goederen als bedoeld in artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek bestaat er een vereenvoudigde procedure. De beslagrechter beslist hierbij op grond van het proces-verbaal van beslaglegging, waarin de opmerkingen van de beslagene werden opgenomen. De beslagene moet die opmerkingen, op straffe van verval, aan de gerechtsdeurwaarder meedelen, hetzij op tijdstip van het beslag, hetzij binnen vijf dagen na de betrekking van de eerste akte van het beslag. Die laatste termijn is zeer kort, vooral als men er rekening mee houdt dat de beslagene in vele gevallen niet (geheel) op de hoogte is van de regeling inzake de beslagbare goederen (het exploit van beslag vermeldt bijvoorbeeld wel de

proprement dits). Le saisi doit, par conséquent, d'abord savoir où et comment il peut s'informer. Pour les personnes qui connaissent des difficultés sociales, il s'agit généralement là d'une véritable gageure. C'est pourquoi il est proposé de porter à quinze jours le délai dont le saisi dispose pour formuler ses observations.

* * *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 1408 du Code judiciaire, remplacé par la loi du 14 janvier 1993, les modifications suivantes sont apportées :

1° au paragraphe 1er, 1°, les mots «une machine à laver le linge et un fer à repasser» sont remplacés par les mots «une machine à laver le linge, un fer à repasser et une planche à repasser»;

2° dans le même paragraphe 1er, 1°, *in fine*, les mots «un poste de radio, un téléviseur, un téléphone, un ordinateur, une imprimante et tout le matériel nécessaire pour assurer une connexion Internet,» sont insérés entre les mots «du jardin,» et les mots «le tout»;

3° le même paragraphe 1er est complété par un 7° rédigé comme suit :

«7° les choses qui ont une valeur sentimentale pour le saisi, pour autant que leur valeur totale n'excède pas 400 euros.»;

4° au paragraphe 3, alinéa 1er, le mot «cinq» est remplacé par le mot «quinze».

25 février 2011.

procedureregels vervat in artikel 1408, § 3, maar niet de lijst van onbeslagbare goederen zelf). Hij moet bijgevolg eerst te weten komen waar en hoe hij zich kan informeren. Voor mensen die het sociaal moeilijk hebben is dit doorgaans een zware klus. Om die reden wordt voorgesteld om de termijn waarbinnen de beslagene zijn opmerkingen kan mededelen te verlengen tot vijftien dagen.

Bert ANCIAUX.

* * *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen door de wet van 14 januari 1993, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in paragraaf 1, 1°, worden de woorden «een wasmachine en strijkijzer» vervangen door de woorden «een wasmachine, een strijkijzer en een strijtplank»;

2° *in fine* van dezelfde paragraaf 1, 1°, worden tussen de woorden «van de tuin,» en de woorden «een en ander» de woorden «een radiotoestel, een televisietoestel, een telefoon, een computer, een printer en alle benodigdheden voor internetverbinding,» ingevoegd;

3° dezelfde paragraaf 1 wordt aangevuld met de bepaling onder 7°, luidende :

«7° zaken die een emotionele waarde hebben voor de beslagene, voor zover de totale waarde ervan niet hoger is dan 400 euro.»;

4° in paragraaf 3, eerste lid, wordt het woord «vijf» vervangen door het woord «vijftien».

25 februari 2011.

Bert ANCIAUX.